

Puhtaiden ajoneuvojen direktiivi sekä kansallinen täytäntöönpano

Asiantuntija Taneli Varis, Motiva

Mikä KEINO -osaamiskeskus?

Kuuden organisaation muodostama konsortio,



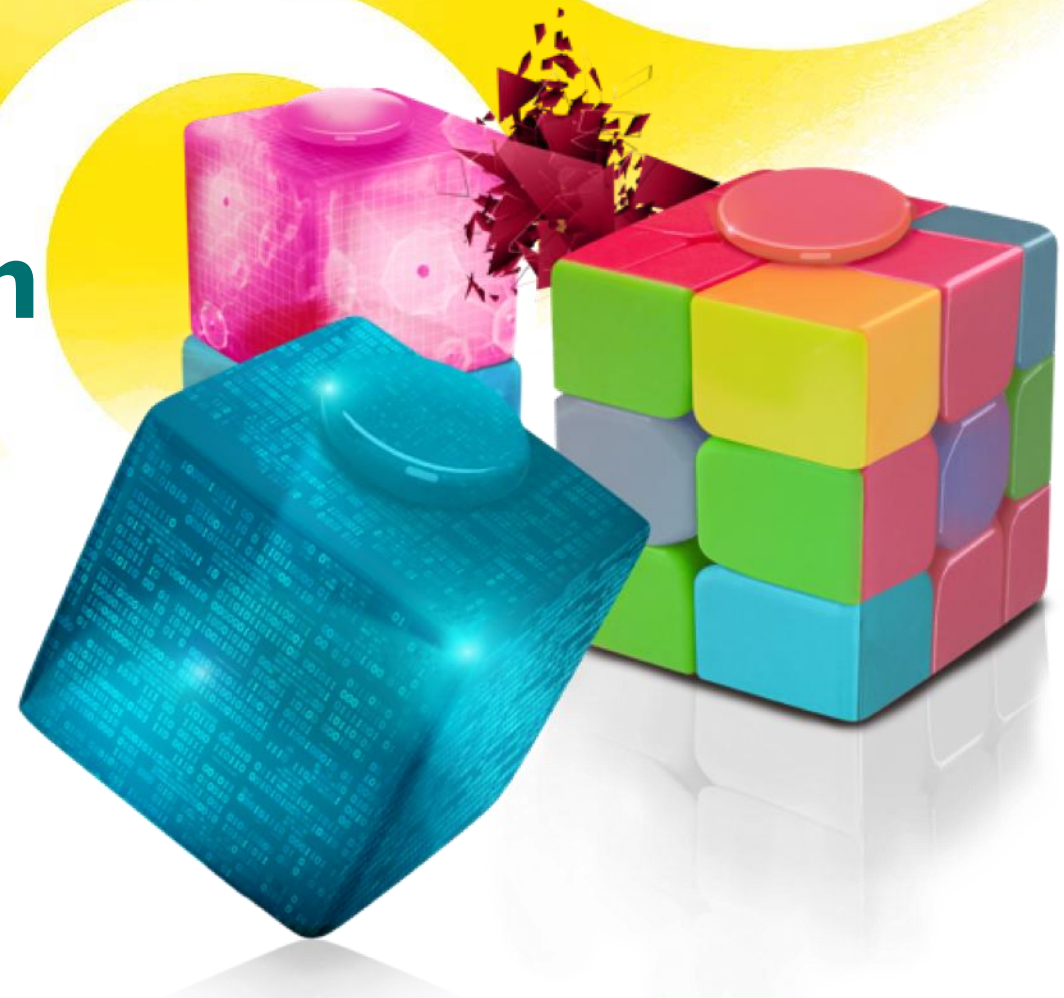
joka tarjoaa **keinoja hankkia kestävästi ja innovatiivisesti.**

Sisältö

1. Puhtaiden ajoneuvojen direktiivi?
2. Täytäntöönpano Suomessa



Puhtaiden ajoneuvojen direktiivi?



Puhtaiden ajoneuvojen direktiivi

- Alun perin vuonna 2009 hyväksytty julkisia ajoneuvo- ja kuljetuspalveluhankintoja koskeva direktiivi päivitettiin kesällä 2019 muutosdirektiivillä [EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI \(EU\) 2019/1161.](#)
- Direktiivin aiemman muotoilun ei katsottu edistävän riittävästi vähäpäästöisten ajoneuvojen markkinoita ja päästövähennystavoitteita
- Muutosdirektiivin myötä käyttöön tulee mitattavia ja jäsenvaltioita sitovia vaatimuksia ns. puhtaiden ajoneuvojen osuuksista.

Toistaiseksi voimassa: Laki ajoneuvojen energia- ja ympäristövaikutusten huomioimisesta julkisissa hankinnoissa (1509/2011)

Pohjautuu direktiivin vanhaan (2009) muotoon.

Hankintayksikön tulee huomioida joukkoliikenne, henkilökuljetus- ja ajoneuvohankinnoissa ainakin seuraavat ajoneuvojen käytöstä aiheutuvat energia- ja ympäristövaikutukset :

- 1) energiankulutus;
- 2) hiilidioksidipäästöt;
- 3) typenoksidi-, hiilivety- ja hiukkaspäästöt.



Direktiivipäivityksen keskeiset vaikutukset

- Jäsenmaille tulee sitovat velvoitteet puhtaiden ajoneuvojen osuuksiksi julkisissa hankinnoissa.
- Velvoitteet vaihtelevat maittain ja ajoneuvoluokittain.
- Puhdas ajoneuvo määritelty eri tavoin eri ajoneuvoluokissa.
- Seuranta 2022 ja 3 vuoden välein vuodesta 2026 alkaen.



Soveltamisala

- Moottoriajoneuvojen osto, vuokraus, leasing ja osamaksukauppa
- Joidenkin liikennepalveluiden kuten joukkoliikenteen, henkilökuljetusten sekä jätekeräyksen hankinnat.
- Koskee ainoastaan uusia hankintoja tai sopimuksia, jotka ylittävät hankintalainsäädännön EU kynnysarvot (kunnat 214 000 € ja valtion keskushallinto 139 000 €)
- Voidaan myöntää poikkeuksia mm. hälytysajoneuvoille, rakennustyömaiden ja armeijan ajoneuvoille sekä pyörätuolin käyttäjille tarkoitetuille ajoneuvoille (M1)

60112000-6 Joukkoliikennepalvelut maanteitse
60130000-8 Matkustajien erikoismaantiekuljetukset
60140000-1 Tilausmatkustajaliikenteen palvelut
90511000-2 Jätteiden keruupalvelut
60160000-7 Tieliikenteen postikuljetukset
60161000-4 Pakettien kuljetuspalvelut
64121100-1 Postin jakelupalvelut
64121200-2 Pakettien jakelupalvelut

Vaatimukset ja määritelmät kategorioittain

- Henkilöautot (M1), "Pikkubussit" (M2) ja pakettiautot (N1.)
- Tavoiteosuus 38,5 % alkaen 2.8.2021
- Käytännössä täyssähköautoja ja 2025 asti myös osin lataushybrideitä.



Puhtaan ajoneuvon määritelmä:

2021-2025 alle 50 CO₂ g/km

2026-2030 alle 0 CO₂ g/km

Vaatimukset ja määritelmät kategorioittain

- Kuorma-autot (N2 ja N3)
- Tavoiteosuus 9 % alkaen 2.8.2021
- Tavoiteosuus 15 % alkaen 1.1.2026
- Käytännössä täyssähköiset tai muulla vaihtoehtoisella käyttövoimalla kulkevat



Puhtaan ajoneuvon määritelmä:

Alle 1 g CO₂/kWh
tai

RED II direktiivin mukainen
vaihtoehtoinen polttoaine, lukuun
ottamatta ns. high-ILUC raaka-aineesta
tehtyjä.

Vaatimukset ja määritelmät kategorioittain

- Linja-autot (M3, ei alaluokat 2 ja 3)
- Tavoiteosuus 41 % alkaen 2.8.2021
- Tavoiteosuus 59 % alkaen 1.1.2026
- Alatavoite: puolet osuudesta täytettävä täyssähköisillä.
- Käytännössä täyssähköiset tai muulla vaihtoehtoisella käyttövoimalla kulkevat



Puhtaan ajoneuvon määritelmä:

Alle 1 g CO₂/kWh
tai

RED II direktiivin mukainen
vaihtoehtoinen polttoaine, lukuun
ottamatta ns. high-ILUC raaka-aineesta
tehtyjä.

Täytäntöönpano Suomessa



KEINO

KESTÄVIEN JA INNOVATIIVISTEN
JULKISTEN HANKINTOJEN
VERKOSTOMAINEN OSAAMISKESKUS

2.9.2020

Motiva

12

» hankintakeino.fi

Näkökulmia täytäntöönpanoon

- Tavoitteet ovat jäsenmaita koskevia, niihin pääsemiseen valittava tapa hyvin vapaa
- Periaatteessa mahdollista sekä puhtaita ajoneuvoja koskevien vähimmäisvaatimusten määrittäminen että kannustaminen niihin.
- Kaikkien ajoneuvoluokkien ja hankintojen osalta ei ehkä välttämättä tarvita voimakkaita toimenpiteitä?

Esillä olleita vaihtoehtoja täytäntöönpanolle

1. Samat vaatimukset kaikille hankintayksiköille

- Ei huomioi alueellisia eroja (markkinatilanne, etäisyydet, jakeluinfra...)

2. Tavoitteet toimijoittain (joukkoliikenteen toimivaltaiset viranomaiset, kunnat, valtionyhtiöt, kuntayhtymät)

- Ei huomioi alueellisia eroja (markkinatilanne, etäisyydet, jakeluinfra...)

3. Tavoitteet alueittain

- Kuntien tasapuolinen kohtelu? Jääkö päävastuu suurille kaupungeille?

Esillä olleita vaihtoehtoja täytäntöönpanolle

4. Yhdistelmä edellisiä?

- Toimeenpanon pohjaksi laadittu esiselvitys suosittaa tavoitteiden eriyttämistä maakunnittain ja lisäksi suurimpien kaupunkien ja joukkoliikenteen toimivaltaisten viranomaisten käsittelyä erikseen.

Aikataulua täytäntöönpanolle

- Direktiivi hyväksytty (7/2019)
- Esiselvityksiä (1/2020)
- ...
- Hallituksen esitys lausunnoille (syksy 2020?)
- Hallituksen esitys eduskunnalle (loppuvuosi 2020?)
- ...
- Lainsäädäntö saatettava voimaan (2.8.2021)
- Komissiota informoitava täytäntöönpanosta viimeistään 2.8.2022

Kiitos!

**Ota yhteyttä:
taneli.varis@motiva.fi**